

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019թվականի N 43

ՀԱՍՏԱՏԵԼ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 24.12.2019ԹՎԱԿԱՆԻ ԹԻՎ 11 ՆԻՍՏԻ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 14-րդ հոդվածի 6-րդ կետի պահանջներով

Օրակարգ

- 1.Համայնքի ղեկավարի աշխատավարձի,համայնքապետարանի
աշխատակազմի,ինչպես նաև համայնքապետարանի ենթակա օբյեկտների
աշխատողների թվաքանակի,հաստիքացուցակի և պաշտոնային դրույքաչափերի
հաստատման մասին
- 2.2020թվականի բյուջեի հաստատման մասին
- 3.Մրգանուշ համայնքի զարգացման ծրագիրը հաստատելու մասին
- 4.Գույքահարկի արտոնություն տրամադրելու մասին
- 5.Ավագանու 23.10.2019թիվ 32 որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵԽՍԱՆՅԱՆ ՑՈԼԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՄ

ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019 թվականի N 44

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ, ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ
ԱՇԽԱՏԱՎԱՉՄԻ, ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԵՆԹԱԿԱ ՕՐԵԿՏՆԵՐԻ
ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ԹՎԱՔԱՆԱԿԻ, ՀԱՍՏԻՔԱՑՈՒՑԱԿԻ և ՊԱՇՏՈՆԱՅԻՆ
ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 28-րդ մասով

Որոշում

Հաստատել համայնքի ղեկավարի աշխատավարձը, համայնքապետարանի
աշխատակազմի ինչպես նաև համայնքապետարանին ենթակա օբեկտների
աշխատողների թվաքանակը, հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը.

Աշխատակիցների թվաքանակը` 13

Հաստիքի անվանումը	հաստ. միավորը	պաշտ. դրույք.
		ՀՀ դրամ
Համայնքի ղեկավար		230000
Տեղակալ	1	133000

Համայնքային ծառայության պաշտոններ

Համայնք. աշխատակազմի քարտուղար /1.2-1/	1	170000
Աշխատակազմի գլխավոր մասնագետ/2.3-1/	1	160000
Աշխատակազմի առաջատար մասնագետ/3.1-1/	1	135000
Աշխատակազմի առաջին կարգի մասնագետ/3.2-1/	1	134000

Աշխատակազմի երկրորդ կարգի մասնագետ/3.3-1/ 1 110000

Տեխ.սպասարկման անձնակազմ

Պահակ 1 89000

Հավաքարար 1 89000

Քաղաքացիական աշխատանք

Մշակույթի տան տնօրեն 1 92000

գրադարանավար 1 89000

Մարզիչ /շախմատի/ 1 92000

Մարզիչ/ֆուտբոլի/ 1 92000

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵԲՍԱՆՅԱՆ ՅՈՒՆԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՍ

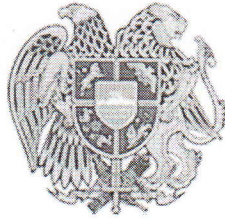
ՍԱՐԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԴԵԿՐԱԿԱՐ

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and curves.

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019 թվականի N 45

2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներով

Որոշեց

Հաստատել Մրգանուշ համայնքի 2020 թվականի տեղական բյուջեն ,որը
եկամուտների և ծախսերի գծով կազմում է 33308.7 հազար դրամ.

Եկամուտներ	հազար դրամ
Հողի հարկ	3260.0
Գույքահարկ	5043.0
Տեղական տուրք	541.0
Հողի վարձավճար	88.0
Աղբահանության վճար	1158.0
Դոտացիա	1158.0
Տարեսկզբի ազատ մնացորդ	-
Ընդամենը	33308.7
Ծախսեր	

01.01.01.51	կառավարման մարմնի պահպանում	19197,0
4111	Աշխատավարձ	15200,0
4112	Պարգևատրում	1072,0
4212	Էներգետիկ ծառայություն	115,0
4214	Ինտերնետ	108,0
4216	Գույքի և սարք. վարձակալություն	840,0
4231	Վարչական ծառ. /<<Մխչյան>> համայնքների միություն	120,0
4232	Չամակարգչային ծառայություն	172,0
4234	Թերթերի բաժանորդագրություն	120,0
4261	Գրասենյակային նյութեր	200,0
4269	Չատուկ նպատակային այլ նյութեր	215,0

/01.06.01.55/ Գույքի նկատմամբ իրավունքների գրանցում և տեղեկատվություն 600,0

4241	Մասնագիտական ծառայություն / կադաստրային ծառ. դիմաց/	200,0
4822	Չայաստանի համայնքների միությանը	100,0
4823	պարտադիր վճարներ / կադաստր/	300,0

/04.02.01.55/ Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում 360,0

4241	Մասնագիտական ծառայություններ / անասնաբույժ/	360,0
------	---	-------

/04.03.06.52/ Ոչ էլեկտրական էներգիա 1581,0

4657	այլ կապի դրամաշնորհ	1158,0
------	---------------------	--------

/05.04.01.55/ Կենսաբազմազանություն և բնության պաշտպանություն 100,0

4239	ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ /կարկտահարություն/	100,0
------	--	-------

/10.07.01.55/ Յաս. կազմակերպություններին աջակցություն	50,0
4819 Նվիրատվ. այլ շահույթ չհետապնդող կազմակերպ.	50,0
/05.01.01.51/ Աղբահանություն և սան. մաքրում	1320,0
4213 աղբահանություն և սան. մաքրում	1320,0
/06.04.01.52/ Արտաքին լուս. ցանցի շահ. և պահպանման աշխ.	200,0
4269 Հատուկ նպատակային այլ նյութեր	200,0
/08.01.01.51/ Սպորտային միջ.կազմակերպում	2400,0
4111 Աշխատավարձ	2250,0
4269 Հատուկ նպատակային այլ նյութեր	150,0
/08.02.01.51/ Գրադարանային ծառայություններ	1100,0
4111 Աշխատավարձ	1100,0
/08.02.04.51/ Մշակութային միջոցառումների իրականացում	1600,0
4111 Աշխատավարձ	1150,0
4269 Մարտի 8-ի, Ամանորի, մայիսի 9-ի, 1-ին զանգի նվերներ	300,0
4239 միջոցառումների հետ կապված ծախսեր	150,0
/08.02.05.52/ Թատերական ներկայացումներ	100,0
4239 ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	100,0
/09.01.01.51/ Նախադպրոցական ուսուցում	200,0

4637 Ընթացիկ դրամաշնորհ ոչ առևտրային կազմակերպություններին 200,0

/09.05.01.51/ Կրթություն /այլ դասերին չպատկանող/ 100,0

4637 ընթացիկ դրամաշնորհ ոչ առևտրային կազմակերպ. 100,0

/10.07.01.54/ Սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն 2400,0

4729 Ֆինանսական աջակցություն 2000,0

4726 Հուղարկավորության նպաստ 400,0

/11.01.02.51/ Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ 1700,7

/04.05.01.58/ Մայրուղիների և փողոցների վերակառուցում և հիմնանորոգում 100,0

4241 Մասնագիտական ծառայություններ 100,0

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵԶԱՆՅԱՆ ՑՈՒԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՄ

ՍԱՐԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱԿԱՐ

Handwritten signature in blue ink.

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019թվականի N 46

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Տեղական ինքնակառավարման մասին>> Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 18-րդ հոդվածի 4-րդ կետի պահանջներով

Որոշեց

Հաստատել համայնքի զարգացման ծրագիրը համաձայն հավելվածի:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ ՅՈԼԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՄ

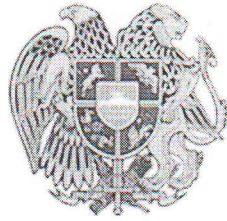
ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱԿԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019թվականի N 47

ԳՈՒՅՔԱՅԱՐԿԻ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴԻԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով <<Գույքահարկի մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքի
15-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներով՝

Հաշվի առնելով՝ Աշոտ Սասունի Խաչատրյանի դիմումը.

Որոշեց

Մրգանուշ համայնքի բնակիչ՝ Աշոտ Սասունի Խաչատրյանին զիջել իր սեփական
ավտոմեքենայի գույքահարկը՝ 30000/երեսուն հազար/դրամի չափով:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ ՑՈԼԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՄ

ՍԱՐԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶԻ ՄՐԳԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Մրգանուշ համայնք
ՀՀ, Արարատի մարզ, գ.Մրգանուշ, (093)660602, mrganush.hamaynq@mail.ru

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 2019թվականի N 48

ԱՎԱԳԱՆՈՒ 23.10.2019ԹՎԱԿԱՆԻ ԹԻՎ 32 ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵԶՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Դեկլարվելով <<Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին>>Հայաստանի
Հանրապետության օրենքի 33-րդ հոդվածի պահանջներով`

Որոշեց

1.Ավագանու 23.10.2019թ-ի թիվ 32 որոշման 1-ին կետից հանել<<Համայնքի
սեփականություն հանդիսացող բնակավայրերի կատեգորիայի 0,096հա /ծածկագիր
03-060-0030-0003/հողամասը օտարել աճուրդային եղանակով>>տողը:երկրորդ
կետից հանել <<Համայնքի սեփականություն հանդիսացող 0.096հա հողամասի
համար մեկնարկային գին սահմանել կադաստրային արժեքի 100%-ի
չափով>>տողը:

Կողմ -4

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱԼԵԽՍԱՆՅԱՆ ՑՈԼԱԿ

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ ԳԵՂԱՄ

ՍԱՐԱԿՅԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԴԵԿԱՎԱՐ

ՄԱՆԿԵԼ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Հանդիման
Մրցանույն համայնքի ավագանու
24.12.2019թ. ակտի համար N 46 որոշմամբ
Համայնքի ղեկավար *Մ. Սարգսյան*

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ**

**ՄՐԳԱՆՈՒՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2020-2024թթ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ**

ՄՐԳԱՆՈՒՆ 2019թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....

1. Համայնքի իրավիճակի բնութագրում, վերլուծություն և գնահատում.....
  2. Համայնքի տեսլականի, ռազմավարության և ՀԶԲԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանում.....
  3. Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում.....
  4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում, գնահատում և կանխատեսում....
  5. Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում, ֆինանսապես ապահովված ծրագրերի ձևակերպում և ամփոփում, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հայթայթման հնարավորությունների ներկայացում.....
  6. ՀԶԾ-ի իրականացման մշտադիտարկման (մոնիթորինգի) և գնահատման, տարեկան հաշվետվությունների կազմման ձևաչափերը.....
- Եզրափակում.....

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզի Սրգանուշ համայնքի 2020-2024թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից:

Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և հաշվի են առնվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները՝

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.

համայնքում առկա վտանգները (ռիսկերը):

Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքապետարանի աշխատակազմի աշխատակցների աշխատանքով և առաջարկություններով, համայնքում առկա ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ)

հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների առկայությամբ, ինչպես նաև այն իրողությամբ, որ Սրգանուշ համայնքը ունի մի շարք առաջնային խնդիրներ: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրում հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքի տարածքում տնտեսական գործունեության խրախուսմանն ուղղված առկա հնարավորությունները, տնտեսության տարբեր ճյուղերի զարգացման (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, արտադրության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի)

հնարավորությունները, համայնքի տարածքում պատշաճ կառավարման իրականացման անհրաժեշտությունը, ինչպես նաև համայնքում աղետի բազմաբնույթ վտանգները (ռիսկերը) և դրանց կառավարման միջոցառումները:

2020-2024թթ համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի վերընտիր ղեկավարի և նորընտիր ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ հետապնդելով հետևողականորեն բարեփոխումներ իրականացնելու ճանապարհով աստիճանաբար լուծել համայնքում առկա հիմնախնդիրները և բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները: Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմինը՝ փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի գործողության մեջ դրված Հայաստանի Հանրապետության ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների, կազմակերպությունների և շահագրգիռ այլ անձանց հետ լիակատար փոխըմբռնում համայնքի

զարգացման հնգամյա ծրագրում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

Համայնքի զարգացման, բնակչության սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի ապահովման, սոցիալ-մշակութային քաղաքականության ներդրման և բարեկեցության մակարդակի բարձրացման նպատակով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հանդիսանալու է ամենօրյա աշխատանքային փաստաթուղթ:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ, ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

1.1 Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի գնահատում

Մրգանուշը ակտիվ կյանքով ապրող համայնք է, որտեղ առկա բոլոր կենցաղային, սոցիալ-տնտեսական, հոգևոր-մշակութային խնդիրները գտնում են իրենց լուծումը, համայնքի յուրաքանչյուր անդամ հնարավորություն ունի ակտիվորեն մասնակցելու համայնքում որոշումների կայացմանը և գործողությունների իրականացմանը:

1.2 Համայնքի աշխարհագրական դիրքը. պատմական ակնարկ

Մրգանուշ (նախկին Ջոհրաբլու) գյուղը հիմնադրվել է 1830-ական թ-ին Ազատ գետի աջ ափին, Ջոհրաբ և Մեհրաբ եղբայրների կողմից, որոնք գաղթել էին Պարսկաստանի Մալմաստ գավառից: Գյուղը գտնվում է ծովի մակարդակից 900մ բարձրության վրա: Խմելու ջուրը մեզ մատակարարում է Գառնին: Քանի որ գյուղը գտնվում է Արարատյան դաշտում, ապա ձմեռը մեղմ է, իսկ ամռանը շոգ: Գյուղի կլիման մեղմ է, չոր ցամաքային չափավոր ցուրտ ձմեռ և շոգ ամառ: Ձմեռը սկսվում է դեկտեմբերի կեսերին, հունվարյան միջին ջերմաստիճանը տատանվում է 20 -⁰- ից 25 -⁰, ամառը տևական է՝ մայիսից մինչև հոկտեմբեր, օդի միջին ամսական ջերմությունը հասնում է 24⁰-ից 26⁰, իսկ առավելագույնը՝ 42⁰: Ագրոկլիմայական տեսակետից համայնքն ընկած է բացարձակ ոռոգման գոտում: Մրգանուշ գյուղը մարզկենտրոնից գտնվում է 12 կմ հեռավորության վրա:

Համայնքի մասնագիտացված ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, համայնքում հիմնականում զարգացած է բուսաբծությունը, պտղաբուծությունը և ջերմոցային տնտեսությունները: Համայնքի հիմնախնդիրների մեջ կարևորվում է ոռոգման ջրատարների կիսախողովակների տեղադրումը, և նոր կառուցվող տների գազաֆիկացումը:

1.3 ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի առկա բնակչության թիվը կազմում է 1219մարդ, այդ թվում տղամարդիկ՝ 651 և կանայք՝ 568 : Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը բերված է աղյուսակ 1-ում:

Հ/հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը
1	2	3
1.	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	1224
	Տղամարդիկ	634

	Կանայք	590
	0-6 տարեկան , այդ թվում՝	92
	- 0-3 տարեկան	40
	- 3-6 տարեկան	50
	7-17 տարեկան	203
	18-63 տարեկան	840
	63-ից բարձր տարեկան	136
2.	Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	160
	Տարիքային և աշխատանքային	65
3.	Փախստականներ	0
4.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	5
5.	Երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	0
6.	Հայրենական մեծ պատերազմի մասնակիցներ	0
7.	Արցախյան պատերազմի մասնակիցներ	2
8.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	5
	Մանկուց հաշմանդամներ	1
9.	Աշխատունակներ	800
10.	Զբաղվածներ	645
11.	Գործազուրկներ, այդ թվում՝	48
	Գրանցված	0
12.	Առկա տնային տնտեսությունների թիվը	228
13.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	38
	Նպաստառու ընտանիքների թիվը	38
14.	Հայրենական մեծ և արցախյան պատերազմ-ներում զոհվածների ընտանիքների թիվը	2
15.	Բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը, այդ թվում՝	8
	Անօթևան ընտանիքներ	0
16.	Բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող ընտանիքների թիվը	19
17.	Արտագնա աշխատանքի մեկնող ունեցող տնային տնտեսությունների թիվը	7
18.	Արտագնա/սեզոնային/ աշխատանքի մեկնողների թիվը	92

1.4 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ

Ժողովրդի իշխանությունը իրականացնելու և համայնքային խնդիրները լուծելու նպատակով օրենքով սահմանված կարգով ընտրվում են տեղական ինքնակառավարման մարմիններ՝ համայնքի ղեկավար և համայնքի ավագանի 5 տարի ժամկետով: Համայնքի ավագանին ներկայացուցչական մարմին է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և այլ օրենքներով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն պաշտոնապես ներկայացնում է համայնքը, համայնքի գործադիր մարմինն է և իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրությամբ և Տեղական ինքնակառավարման մասին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված լիազորություններ: Համայնքի ղեկավարն իր լիազորություններն իրականացնում է համայնքապետարանի աշխատակազմի միջոցով: 2019 թվականի սեպտեմբերի 29-ին վերընտրվել է համայնքի ղեկավարը և 2016 թվականի սեպտեմբերի 18 – ի ՏԻՄ ընտրությունների արդյունքում ընտրվել է համայնքի ավագանին՝ բաղկացած 5 անդամից : Համայնքապետարանի աշխատակազմի հաստիքացուցակը բերված է ստորև՝

- Համայնքի ղեկավար
- Համ.ղեկ-ի տեղակալ
- Համ.ղեկ-ի աշխատակազմի քարտուղար-1 հաստիքային միավոր
- Համ. ղեկ-ի աշխատակազմի գլխավոր մաս.-1 հաստիքային միավոր
- Համ.ղեկ-ի աշխ.-ի առաջատար մաս.-1 հաստիքային միավոր
- Համ. ղեկ-ի աշխ.-ի առաջին կարգի մաս.-1 հաստիքային միավոր
- Համ.ղեկ.-ի աշխ-ի երկրորդ կարգի մաս.-1 հաստիքային միավոր
- Մշակույթի տան տնօրեն-1 հաստիքային միավոր
- Գրադարանավար -1 հաստիքային միավոր
- Մարզիչ(շախմատ)-1 հաստիքային միավոր
- Մարզիչ-1 (ֆուտբոլ)հաստիքային միավոր
- Պահակ-1 հաստիքային միավոր
- Հավաքարար- 1 հաստիքային միավոր

Ընդամենը՝

13 միավոր

1.5 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքն ունի սեփականություն, որի իրավունքը պաշտպանված է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ և օրենքով: Համայնքի սեփականություն կարող են լինել անշարժ և շարժական գույքը, դրամական միջոցները և այլն: Համայնքապետարանը գտնվում է համայնքի կենտրոնում: Շենքային պայմանները բավարար են, գույքը նորացված, համալրված է համակարգչային տեխնիկայով: Գյուղը չունի գյուղտեխնիկա և այլ գյուղատնտեսական գործիքներ: Ռոտզման ջրի ներհամայնքային ցանցի մաշվածությունը մեծ է, որ ջրի կորուստի չափը գնալով մեծանում է:

Ստորև ներկայացված է 24.12.2019թվականի դրությամբ համայնքի սեփականություն համարվող գույքի ցանկը և վիճակը.

Հ/Հ	Անվանումը	Չափ. Միավ	Քանակը	Հիմն.Միջոց Միասնական Ֆոնդ 12.2015թ.	Բալանսային Մնացորդային Արժեք 02.12.2016թ.	մաշվածք 02.12.2016թ.	Մուտք 2016թ.	Հաշվարկվել է մաշվածք 2019թ-ի վերջին	Հիմն.Միջոց Միասնական Ֆոնդ 02.12.2019	Բալանսային Մնացորդային Արժեք 02.12.2016	մաշվածք 02.12.2016
Շենք, շինություն											
1.	Համայնքապետարան վարչ. Շենք	հատ	1					53.6	5363.7	5256.5	107.2
2.	Մշակույթի տուն	հատ	1					93.9	9386.9	9199.1	187.8
3.	Բուժարանի շենք	հատ	1					12.9	1291.3	1265.5	25.8
4.	Կաթսայատուն	հատ	1					3.9	195.0	187.2	7.8
5.	Ռոտզման ցանցի կիսախողովակ	հատ	61						1708.0	1708.0	
6.	Հանգստի գոտու աթոռներ	հատ	24						1000.0	1000.0	
7.	Խմելու ջրի ջրագիծ	զժմ							397.5	397.5	
Համայնքապետարանի գույք											
1	Կշեռք մեքենաների	հատ	1					36.6	366.0	292.8	73.2
2	Գազատար խողովակ	զժմ						185.7	3713.5	3342.1	371.4
3.	Բարձրախոս	հատ	1					0.45	4.5	3.6	0.9
4	Ջեռուցման համակարգ		1					78.6	1572.0	1414.8	157.2
5	համակարգիչ	հատ	4					34.0	169.8	101.8	68.0
6	Պատճենահանող սարք	հատ	3					33.2	232.3	185.2	47.1
7.	UPS	հատ	3					11.3	79.0	67.8	11.2
	գրասեղան	հատ	2					0.3	3.0	2.4	0.6
	գրապահարան	հատ	1					0.35	3.5	2.8	0,7
	կախիչ	հատ	2					0.9	9.0	7.2	1.8
	Երկաթյա պահարան	հատ	4					3.2	32.0	25.6	6.4
	գրապահարան	հատ	4					18.0	180.0	144.0	36.0

	բազկաթոռ	հատ	1				3.0	30.0	24.0	6.0
	գրասեղան	հատ	1				0.15	1.5	1.2	0.3
	սեղան	հատ	5				9.0	90.0	72.0	18.0
	Մեղան ղեկավարի	հատ	1				3.2	32.0	25.6	6.4
	Գրասենյակային աթոռներ	հատ	12				6.2	62.4	50.0	12.4
	Աթոռ փայտյա	հատ	1				0.4	4.0	3.2	0.8
	Էլեկտրական վառարան	հատ	1				2.4	23.5	18.7	4.8
Գրադարան և մշակույթի տուն										
	գրասեղան	հատ	1				0.15	1.5	1.2	0.3
	Կատալոգի արկղ	հատ	2				0.1	1.0	0.8	0.2
	Երկաթյա գրադարակ	հատ	54				6.5	64.8	51.8	13.0
	Մեղան փոքր	հատ	2				0.26	2.6	2.08	0.52
	Էտաժերկա	հատ	2				0.24	2.4	1.92	0.48
	գրականություն	կտոր	11470				-	485.7	485.7	-
	գրասեղան	հատ	1				0.15	1.5	1.2	0.3
	դաշնամուր	հատ	1				0.8	12.0	10.4	1.6
	Նկար<<Սևան ի վանք>>	հատ	1				9.5	95.0	76.0	19.0
	Նկար<<Ավ.Բ սահակյան>>	հատ	1				6.5	65.0	52.0	13.0
	Դահլիճի աթոռներ	հատ	60				3.0	30.0	24.0	6.0
	Շշակ	հատ	1							

1.6 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Մրգանուշ համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և գոտիավորման նախագիծ: Քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթերից առկա է քաղաքաշինական կադաստրի վարման մատյանը, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն: Համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ (կոյուղի): Մրգանուշ համայնքում կանոնավոր կերպով իրականացվում է աղբահանություն՝ ամիսը չորս անգամ , սակայն համայնքի տարածքում աղբամանների բացակայությունը բացասաբար է անդրադառնում համայնքի արտաքին տեսքի և սանիտարահիգիենիկ պայմանների վրա: Համայնքը չունի աղբատար մեքենա :

Մրգանուշ համայնքի բոլոր բնակեցված փողոցներն ապահովված են ցերեկային լուսավորությամբ : Գերեզմանատունը ցանկապատված չէ , գերեզմանատուն տանող ճանապարհը խճապատվել է : Համայնքը գազաֆիկացված է , բնակչությունը ամբողջությամբ օգտվում է կապույտ վառելիքից: Համայնքը խմելու ջուր է ստանում Գառնի գյուղից:

1.7 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում չկան բազմաբնակարան բնակելի շենքեր, կան միայն բնակելի առանձնատներ: Բնակֆոնդի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 31400քմ: Համայնքում առանձնատների թիվը՝ 222 և դրանց ընդհանուր մակերեսը՝ 44400քմ, բնակարանի կարիքավոր ընտանիքների թիվը՝ 2:

Համայնքի առանձնատների մեծ մասը վերանորոգված են, նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր առանձնատներ: Սակայն, բնակչության սոցիալական վատ պայմանների պատճառով առանձնատների կառուցման և վերանորոգման աշխատանքներ կատարվում են միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքերում, իսկ նոր առանձնատներ հաճախակի չեն կառուցվում:

1.8 Չբաղվածություն

Համայնքի վարչական տարածքի բնակչության ընդհանուր թվաքանակից զբաղվածներ՝ 721մարդ, այդ թվում՝ ոչ գյուղատնտեսական աշխատանքով զբաղվածներ՝ 54 մարդ, գյուղատնտեսական աշխատանքներում զբաղվածներ՝ 667մարդ, 82 մարդ մեկնում է արտագնա աշխատանքների: Աշխատանքների պակասը և սոցիալ-տնտեսական անբարենպաստ պայմանները խթանում են բնակչության արտագնա աշխատանքի մեկնելուն:

Համայնքի տարածքում գործում 7 խանութներ, 1 գազալցակայան, 1 բենզալցակայան:

Բնակիչների հիմնական եկամուտը ստացվում է սեփականաշնորհված վարելահողերի և տնամերձ հողամասերի մշակումից, թռչակների և նպաստների ստացումից: Այս հիմնախնդիրների հաղթահարման հիմնական ճանապարհը ինտենսիվ գյուղատնտեսական արտադրությամբ զբաղվելն է, ջերմոցային տնտեսությունների ստեղծումը:

1.9 Հողօգտագործում

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 182.36 հա, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 116.72, բնակավայրերի նշանակության հողեր՝ 51,86 հա, արդյունաբերական, արտադրական շինությունների տակի հողեր՝ 4.20 հա, Էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի տակի հողեր՝ 3.49 հա, հատուկ պահպանվող տարածքներ՝ 1.05 հա, ջրային ֆոնդի հողեր՝ 5.04 հա, 1991 թվականին հանրապետությունում իրականացված հողի սեփականաշնորհման ժամանակ համայնքի բնակավայրերում սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափը կազմել է՝ 0,30հա

Մրգանուշ համայնքի հողային ֆոնդի բաշխումը բերված է աղյուսակ 2-ում

1.10 Գյուղատնտեսություն

Համայնքում զբաղվածության հիմնական ճյուղը հողամշակությունն է, զբաղվում են պտղի և բանջարա- բոստանային կուլտուրաների արտադրությամբ: Համայնքում անասնապահությամբ զբաղվում են 74 ընտանիք

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը համայնքում
1	2	3
1.	Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը, այդ թվում՝	42
	Կովեր	31
2.	Խոզերի գլխաքանակը	39
3.	Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը	13
4.	Ավանակների և ջորիների գլխաքանակը	0
5.	Զիերի գլխաքանակը	0
6.	Հավերի և այլ թռչունների գլխաքանակը	752
7.	Նապաստակների և ճագարների գլխաքանակը	0
8.	Մեղվաընտանիքների քանակը	0

1.11. Բնության և շրջակա միջավայրի պահպանություն

Բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությունը նորմալ կեսագործունեության ամենաանհրաժեշտ գործոնն է, որի հետևանքով էլ համայնքի առջև ծառայած կարևորագույն խնդիրներից մեկը ազգաբնակչության կենցաղային աղբի տեղափոխման և համայնքի տարածքի մաքրության հարցն է: Համայնքում մի շարք տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությունը հանրային սննդի կազմակերպման և արտադրական հիմնարկների գործունեության բնագավառում շատ օգտակար է, մյուս կողմից նրանց շրջակայքը ամենօրյա մաքրման, աղբի հեռացման խնդիր ունի: Բնակչության կենցաղային աղբի հեռացումը և համայնքի տարածքի աղբահանության կազմակերպումը այսօր բավարար հիմքերի վրա է, սակայն անհրաժեշտ է օր-օրի որոնել և օգտագործել նոր տեխնոլոգիաներ բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ապահովման համար:

Համայնքի բնակիչներից շատերը դեռևս տնտեսական, հաճախ նաև շինարարական աղբը թափում են աղբի համար անթույլատրելի տարածքներում: Սանիտարական մաքրման և աղբահանության ասպարեզում անելիքները դեռևս շատ են: Տնտեսության առջև ծառայել են բազմաթիվ խնդիրներ, որոնց շուտափույթ լուծումը կօժանդակի աղբահանության աշխատանքների օպերատիվ իրականացմանը: Այդպիսի խնդիրներից են աղբահան մեքենաներ չունենալը: Աղբահանության ծավալների ավելացման դեպքում նաև առաջանում է մեքենայի ձեռքբերման անհրաժեշտություն:

1.12 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը կենտրոնին կապող միջհամայնքային ճանապարհները հիմնականում ասֆալտապատ է, ունի որոշ հաստիվներում փոսային նորոգումների խիստ կարիք: Ներհամայնքային ճանապարհների մոտ 60 %-ը բարեկարգ են, խճապատված են, կարիք ունեն մշտական նորոգումների, Համայնքում տեղադրված չեն ճանապարհային երթևեկության

նշաններ: Համայնքի ներսում ավտոկանգառներ չկան: Համայնքում տարածքով անցնում է երեք ավտոբուս և երեք միկրոավտոբուս ; Միջհամայնքային , ներհամայնքային և միջպետական ճանապարհները անցանելի են և գտնվում են բարվոք վիճակում:

1.13 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը չունի դպրոց , Համայնքը չունի մսուր մանկապարտեզ :

1.14 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը ունի բուժ կետ , որը տեղակայված է համայնքի մշակույթի տանը : Բուժ կետը ունի մեկ աշխատող , չունի անհրաժեշտ գույք և սարքավորումներ :

1.15 ՄՇԱԿՈՒՅԹ ՄՊՈՐՏ ՀՈԳԵՎՈՐ ԴԱՍՏԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գյուղը ունի մշակույթի տուն , չունի սպորտ հրապարակ , դրանով դժվարանում է երիտասարդների հետ տարվող աշխատանքները , իսկ համայնքի գրադարանը ունի 11016 միավոր գիրք , որը տեղակայված է մշակույթի տանը :

1.16 ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում են համապատասխանաբար առևտրի օբյեկտ ` հիմնականում 6 զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ակոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով, համայնքում գործում է 1 գազալցակայան , 1 բենզալցակայան , նրանք բոլորն էլ հաշվառված են պետական հարկային մարմնում, ինչպես նաև եռամսյա կտրվածքով վճարում են համապատասխան տեղական տուրք համայնքի բյուջե՝ գործունեության թույլտվության համար : :

1.16 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒՇԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- * Համայնքը ունի ավելի քան - բուհի 89 շրջանավարտ , տարբեր մասնագիտությունների , որոնք կարող են կազմակերպել համայնքում տարբեր բնագավառների հետ կապված աշխատանքներ
- * Համայնքում մեծ աշխատուժի առկայություն
- * Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացման համար առկա հողային բավականին մեծ ռեսուրսների առկայությունը
- * Համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման
- * Համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը
- * Համայնքում խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայությունը
- * Կենտրոնական փողոցի լուսավորումը
- * Համայնքում գազամատակարարման առկայությունը
- * Համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքը Երևան քաղաքի շուկներում սպառելու հնարավորությունը

1.17 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

- * Ճանապարհների , ռոտզման ջրերի ցանցերի անմխիթար վիճակ *
- * Բարձրագույն և միջին մասնագիտական կրթություն ունեցողների գործազրկության բարձր մակարդակը,

* Գյուղատնտեսական մթերքների իրացման, շուկայական ցածր գների պատճառով գյուղացու եկամուտների նվազում

- Մանկապարտեզի և դպրոցի շենքերի բացակայություն
- Միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների անբարեկարգ վիճակը
- Զրահեռացման կենտրոնացված համակարգերի (կոյուղու) բացակայությունը
- Համայնքում աղբահանության ծառայության կազմակերպման փոքր մաշտաբը և ցածր մակարդակը, ժամանակակից աղբավայրի, աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ տնտեսական բազայի և ֆինանսական հնարավորությունների բացակայությունը
- Համայնքում աշխատատեղերի խիստ պակասը, գործազրկության բարձր մակարդակը
- Համայնքում սոցիալապես խոցելի ընտանիքների մեծ թիվը
- Համայնքում տարեցտարի շարունակվող արտագաղթը՝ իր բոլոր բացասական հետևանքներով
* ռոռզման ցանցի կիսախողովակների տեղադրումը

1.18 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Մեծ աշխատուժի առկայություն
- Ուղղակի ընտրություններով համայնքի ղեկավարի ընտրության հանրավորություն

1.19 ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՄՊԱՌՆԱՑՈՂ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- Համայնքում չկան խողովակներ և կիսախողովակներ ռոռզման ցանցի վերանորոգման համար :
* Համայնքում բնակիչների հարկային պարտավորությունների կատարման ոչ բավարար վիճակը
- Աղբամանների բացակայության պատճառով համայնքի տարածքում բնության ու շրջակա միջավայրի աղտոտման և վնասման վտանգը
- Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը
- Համայնքի երիտասարդների արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը:

1.20 ԲՆԱԿԻԶՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Համայնքում վերջին տարիների ընթացքում նկատելի էր որոշակի դրական տեղաշարժ ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում: Ներկայումս նոր ձևավորված ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար ավելի թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հանրային հանդիպումներին ու միջոցառումներին: Համայնքներում կազմակերպվում են հանրային լուսմներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ: Հիմնականում բոլոր միջոցառումները, այդ թվում նաև ավագանու նիստերը, տեղադրվում են համայնքի

պաշտոնական կայքում `mrganushgp.am –ում , որը նպաստում է ՏԻՄ-երի գործունեության նկատմամբ բնակչության վստահության ամրապնդմանը: Համայնքի ավագանու կողմից ընդունվել են տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության, համայնքի ղեկավարին կից խորհրդակցական մարմինների ձևավորման և գործունեության, համայնքում հանրային բաց լսումների և (կամ) քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգերը, որոնք մեծապես կնպաստեն բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությանը տեղական ինքնակառավարմանը:

1.21 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը ներկայումս սաղմնային վիճակում է: Համայնքը ունի բնակչության տարահանման հանձնաժողովը, բնակչության տարահանման գործողությունների պլանը ընթացքի մեջ է:

Համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների գնահատման որևէ գործողություն, որի հիման վրա հնարավոր կլինեք պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ: Այս խնդիրը կարևոր է, համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի կանխմանը:

1.22 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրը սահմանափակվում է համայնքում գործող արտադրական ՄՊԸ-ների և ԱԶ-ների, առևտրի մանր կետերի, որոնց հետ ՏԻՄ-երը պաշտպանում են լավ ու բարյացկամ հարաբերություններ: Սակայն, դրանով հանդերձ, միևնույն է, համայնքում բիզնեսի վիճակն առանձնապես բարվոք համարել չի կարելի:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Խելամտորեն օգտագործել համայնքի ֆինանսական միջոցները,
- Խթանել Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածներից որակյալ մասնագետների հոսքը համայնքի աշխատակազմ՝ հնարավորինս բարձրացնելով համայնքային ծառայողների և այլ աշխատողների աշխատավարձերի դրույքաչափերը
- Էականորեն բարձրացնել համայնքի բյուջեի սեփական եկամուտների հավաքագրման մակարդակը՝ ի հաշիվ ավելի որակյալ մասնագետների աշխատանքի, տեղեկատվական արդի համակարգերի ներդրման և արդյունավետ շահագործման
- Բարձրացնել Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ինքնուրույնության մակարդակը՝ մշակելով և իրականացնելով նպատակամետ ու արդյունքահեն համայնքային քաղաքականություններ, ռազմավարություններ և ծրագրեր
- Աստիճանաբար ընդլայնել համայնքի բնակչությանը մատուցվող համայնքային ծառայությունների շրջանակը, կիրառել յուրաքանչյուր ծառայության մատուցման մասշտաբի էֆեկտը (նվազեցնելով ծառայության միավորի վրա կատարվող ծախսերը), ըստ այդմ՝ բարձրացնել ծառայությունների մատուցման ծավալները և արդյունավետությունը, և, որպես հետևանք, բնակչությանը դրանց հասանելիության և որակի մակարդակները
- Համայնքի տարածքում նպաստել տնտեսության տարբեր ճյուղերի (հատկապես՝ գյուղատնտեսության, փոքր և միջին բիզնեսի և այլնի) զարգացմանը՝ օգտվելով համայնքում բնական պաշարների և այլ արժեքների առկայությունից

- Մեղմացնել համայնքում Տեղական Ինքնակառավարման վրա բնակիչների ազգակցական կապերի հնարավոր բացասական ազդեցությունները
- Նպաստել համայնքի ավագանու ինստիտուտի կայացմանը, որի շնորհիվ կուժեղանա համայնքի ներքին վերահսկողության համակարգը և, արդյունքում, կբարձրանա համայնքի ընդհանուր կառավարման արդյունավետությունը
- Բարձրացնել համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունների և համագործակցության մակարդակը Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման մարմինների հետ՝ նպաստելով համայնքի աստիճանական զարգացմանը
- Հնարավորինս արագ կայանալ և պատրաստ լինել՝ ընդունելու և իրականացնելու Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով ակնկալվող նոր սեփական և պատվիրակված լիազորություններ՝ համապատասխան ֆինանսական միջոցներով
- Համայնքում ստեղծել լուրջ նախադրյալներ և նպաստավոր պայմաններ ժողովրդագրական աճի, սոցիալ-տնտեսական և տեղական ժողովրդավարության զարգացման համար՝ ավելացնելով ընտանիքների եկամուտները և բարձրացնելով բնակչության ընդհանուր կենսամակարդակը, հաղթահարելով աղքատությունը և կանխելով արտագաղթը
- Համայնքի վարչական տարածքում զարկ տալ ջերմոցների ստեղծմանը՝ նպաստելով գյուղատնտեսության զարգացմանը
- Տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ միջհամայնքային համագործակցություն ծավալելու դեպքում հնարավոր կլինի լուծել ընդհանուր աղբավայր ունենալու և շահագործելու հարցը, համայնքում պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցումը
- Միջհամայնքային տրանսպորտային հաղորդակցության, ինչպես նաև հաղորդակցության այլ միջոցների հասանելիության ապահովման միջոցով նպաստել ՏԻՄ-երի գործունեության արդյունավետության, համայնքային ծառայությունների մատուցման մակարդակի կտրուկ բարձրացմանը, արտաքին աշխարհի հետ նոր կապերի ու համագործակցության հաստատմանը և համայնքային տնտեսությունում լրացուցիչ ներդրումների ապահովմանը:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Մրգանուշ համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության, մաքուր, բարեկարգ, առևտրի և սպասարկման, կրթական և մշակութային զարգացած ենթակառուցվածքներ, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող տարածք:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար համայնքի ռազմավարությունն է՝

- չխորացնել համայնքի զարգացմանը խոչընդոտող և ապահովել համայնքի աստիճանական ինտեգրումը և համաչափ զարգացումը,
- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնագլխաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,
- համայնքում կաթի, մսի, բանջարեղենի հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծում և գործարկում,

- համայնքի տարածքի համեմատական առավելությունների բացահայտում և առևտրայնացում, այդ նպատակով պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների համագործակցության շրջանակների ընդլայնում և ջանքերի մեկտեղում,
- համայնքում էկոտուրիզմի ենթակառուցվածքների ստեղծում և զարգացում՝ զբոսաշրջիկների գիշերակացի տնային պայմանների ապահովման, հասարակական սննդի, առևտրի և կենցաղսպասարկման օբյեկտների ստեղծման, համապատասխան ծառայությունների պատշաճ մակարդակով մատուցման միջոցով,
- համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, նորոգում և զարգացում,
- միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում, ջրահեռացման և արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացում, ճանապարհային նշանների տեղադրում, ավտոկանգառների ժամանակակից տաղավարների կառուցում,
- համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների տեսակների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական կրթություն, արտադպրոցական դաստիարակություն, մշակույթ, առողջապահություն և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման, հասանելիության ու մատչելիության ապահովման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,
- համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինների , աշխատակազմի, համայնքային կազմակերպությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների աստիճանական հզորացում, տեղական ժողովրդավարության ամրապնդում, համայնքում պատշաճ կառավարման սկզբունքների հետևողական իրականացում,
- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների ներգրավվածության բարելավում՝ բնակիչների մասնակցության ձևերի ներդրման և զարգացման միջոցով,
- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության, հրապարակայնության և հաշվետվողականության մակարդակների հետևողական բարձրացում,
- համայնքի ֆինանսական կառավարման համակարգում հստակ մեխանիզմների ներդրում և հետևողական կիրառում,
- նոր աշխատատեղերի ստեղծում և համայնքից միգրացիայի նվազեցում, բնակչության թվաքանակի կայունացում:

Համայնքի զարգացման 2020-2024թթ. ծրագրի հիմնական նպատակներն են՝

- Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում՝ մասնակցության նոր մեթոդների և ձևերի ներդրման և աստիճանական զարգացման միջոցով,
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության, թռչնապահության,) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,
- միջհամայնքային և ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,
- համայնքի կենտրոնում հասարակական տրանսպորտի գործունեության բոլոր ավտոկանգառների ստեղծում,

- համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայություններ մատուցող համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքների (մանկապարտեզների, մշակույթի տների և ակումբների, գրադարանների, բուժկետերի) շենքերի հիմնանորոգում կամ վերակառուցում,
- համայնքում գործարար միջավայրի բարելավում՝ նոր աշխատատեղեր ստեղծող անհատներին և կազմակերպություններին խրախուսելու (օրինակ, տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ տրամադրելու) միջոցով:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՄՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

2020-2024թ.թ. ընթացքում համայնքի Տեղական ինքնակառավարման մարմինները նախատեսում են լայնորեն համագործակցել պետական կառավարման մարմինների, միջազգային և տեղական կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների և այլ շահագրգիռ կողմերի հետ:

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2020-2024թ.թ.-ին նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- Համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատների, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով:
- Համայնքում ջրամատակարարման համակարգերի հիմնանորոգում կամ մասնակի վերանորոգում և ջրամատակարարման բարելավում՝ համագործակցության ներգրավելու կազմակերպությունը::
- Առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների հասանելիության և մատուցման մակարդակի բարձրացում՝ պետական պատվերի շրջանակներում:
- Աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, արտակարգ իրավիճակներում համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2020-2024թ.թ. ընթացքում Հայաստանում ընթացող վարչատարածքային բարեփոխումների և (կամ) միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները՝

- ՀՏԶ-ի հետ՝ «Համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգման և սպասարկման, աղբահանության ծառայությունների ստեղծում, ներհամայնքային հասարակական տրանսպորտի համակարգի ձևավորում, դպրոցականների ու երիտասարդության շրջանում բնապահպանական և ազրոբիզնեսի կառավարման գիտելիքների տարածում» ծրագիրը:

- Հնարավոր այլ ծրագրեր ու միջոցառումներ:

2020-2024թթ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և Հայաստանի Հանրապետության Արարատի մարզում գործունեություն ծավալող՝ միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, Քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ

Կատարելով համայնքի 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել

1) Համայնքի բյուջեի մուտքերի կանխատեսման համար որպես ելակետային տվյալներ են ընդունվել 2014-15թթ. բյուջեների մուտքերի փաստացի գանձման ցուցանիշները՝ յուրաքանչյուր տարի նախատեսելով որոշակի աճ: Մուտքերի աճը նախատեսվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի հետագա զարգացման հետ կապված պատկերացումներն ու ակնկալիքները, նոր ծառայությունների մատուցման անհրաժեշտությունը և դրանց դիմաց վճարների գանձման հնարավորությունները և այլն:

2) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների գումարները կանխատեսելու համար, որպես 2016թ. ցուցանիշ հիմք է ընդունվել նախկին տարիների ելակետային տվյալները:

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2016-2018թ.թ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2020-2024թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը

հազար դրամ

	Մուտքերի անվանումը	2019. փաստ.	2020թ. նախատ.	2021թ. փաստ.	2022թ. նախատ.	2023թ. կանխ.	2024թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐԻ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	35204.2	33956.3	36327.7	36327.7	36327.7	36337.7
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)	29329.0	33308.7	33327.7	33327.7	33327.7	33337.7
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	7318.3	10002.0	10021.0	10021.0	10021.0	10031.0
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	3567.2	3549.7	3549.7	3549.7	3549.7	3549.7
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	272.5	289.7	289.7	289.7	289.7	289.7
	Հողի հարկ	3294,7	3260,0	3260,0	3260,0	3260,0	3260,0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից	2957,8	4753,3	4753,3	4753,3	4753,3	4753,3
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	2957,8	4753,3	4753,3	4753,3	4753,3	4753,3
1.3	Ապրանքների	591,2	541,0	560,0	560,0	560,0	570,0

	օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ						
	Տեղական տուրքեր	591,2	541,0	560,0	560,0	560,0	570,0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ	185,0	1158,0	1158,0	1158,0	1158,0	1158,0
	Պետական տուրքեր						
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ	17,1					
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ	17,1					
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ						
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	21922,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	21922,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	21922,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7	23218,7
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ						

զ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)						
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՍՈՒՏՆԵՐ*	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0
3.1	Տոկոսներ						
3.2	Շահաբաժիններ						
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0	88,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող						

	վարձավճարներ						
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր						
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ասպրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում						
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ						
3.5	Վարչական գանձումներ						
	Տեղական վճարներ						
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ						
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ						
3.6	Մուտքեր սույժերից, տուգանքներից						
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ						
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ						

	ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից						
7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ						
3.9	Այլ եկամուտներ*						
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր						
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր	1078,0					
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ						
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒԻՏՔԵՐ (1+2+3+4)	1635,9	0	0	0	0	0
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր						
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր						
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր						
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր						
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր						
4.	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
	Հողի իրացումից	1635,9	0	.0	0		.0

	մուտքեր						
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր						
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՍ ՊԱԿԱՍՈՒՐԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)	4239,3	647,6	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)	4239,3	647,6	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում						
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում						
2.	ՖԻՆԱՆՍԱՎԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ	4239,3	647,6	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն						
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր						
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական						

	սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր						
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում						
2.2	Փոխատվություններ						
	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր						
	-փոխատվությունների տրամադրում						
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը	4239,3	647,6	3000.0	3000.0	3000.0	3000.0
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս						
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս						
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում						
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի						

	բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը						
	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐ						
1.	ՓՈՒՍԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ						
1.1	Արժեթղթեր						
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր						
	-հիմնական գումարի մարում						
1.2	Վարկեր						
	-վարկերի ստացում						
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում						
1.3	Փոխատվություններ						
	-փոխատվությունների ստացում						
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում						

Համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր՝ հիմնականում համայնքի վարչական բյուջեի տարեսկզբի ազատ մնացորդից համայնքի ֆոնդային բյուջե հատկացումների հաշվին, ինչպես նաև հողերի իրացումից մուտքերի հաշվին:

Համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատողների (13հաստիքային միավոր) 2020 թվականի միայն աշխատավարձի տարեկան ֆոնդը նախատեսվել է 19700,0 հազ. դրամ իսկ աշխատակազմի պահպանման մյուս ընդհանուր ծախսերը 13608,7 հազ. դրամ: Անհրաժեշտ է նաև հաշվի առնել, որ՝

2020-2024թթ. ընթացքում համայնքի ՏԻՄ-ը նախատեսում է համայնքի ղեկավարի, աշխատակազմի աշխատակիցների աշխատավարձերի և պահպանման այլ ծախսերի բարձրացում:

Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ համայնքի 2019-24թթ. տարեկան բյուջեներից (տե՛ս աղյուսակ 3) հնարավորություն կլինի կատարելու մոտ 10 մլն դրամի ծախսեր կապիտալ աշխատանքներ կատարելու համար, եթե, իհարկե, պայմանականորեն ընդունենք, որ տվյալ տարվա վարչական բյուջեում, բացի համայնքի աշխատակազմի պահպանման ծախսերից, գործառական դասակարգման այլ ուղղություններով ընթացիկ ծախսեր չեն նախատեսվելու և չեն իրականացվելու: Իսկ եթե տվյալ տարվա վարչական բյուջեում նախատեսվեն և իրականացվեն այլ ընթացիկ ծախսեր ևս, ապա, բնականաբար, ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի և ծրագրերի համար նախատեսվող միջոցները կպակասեն համապատասխան չափով:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարը համայնքի այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՍՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայում արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-ի կողմից ընտրված ռազմավարությունից, առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից քննարկվել և որոշվել է առաջարկվող ծրագրերի ցանկը (աղյուսակ 4)՝ ներառելու համայնքի 2020-2024թթ. ՀԶԾ-ում:

Աղյուսակ 4. Համայնքի 2020-20 24թթ. ՀԶԾ-ում ներառելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկը

/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագիրն առաջարկողը	Ծրագրի մոտավոր արժեքը, ֆինանսավորման աղբյուրը, հազ. դրամ
1	Ոռոգման ցանցերի կիսախողովակների տեղադրում	Համայնքապետ	20000,0
2	Մշակույթի տան հիմնանորոգում	Համայնքապետ	7000,0
3	Նոր փողոցների գազաֆիկացում	Համայնքապետ	3000,0
4	Համայնքի գերեզմանատան հատակազիծ	Համայնքապետ	150,0
5	Մանկապարտեզի կառուցում	Համայնքապետ	50000,0
6	Մրգանուշ համայնքի գերեզմանատան ասֆալտապատում	Համայնքապետ	50000,0
7	Նոր փողոցների ջրամատակարարում	Համայնքապետ	1000,0

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները՝

- հանրության աջակցությունը,
- ուղղակի և անուղղակի շահառուների թիվ,
- հարատևություն (կենսունակություն),
- ազդեցություն սոցիալական խոցելի խմբերի վրա, աղքատության նվազեցում,
- հիմնական միջոցների (ենթակառուցվածքների) պահպանում:

Կիրառելով ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշման մասնակցային կառավարման մեթոդը և օգտագործելով ծրագրերի գնահատման սահմանված չափանիշները՝ ՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով Խորհրդակցական մարմինն իր նիստում քննարկել և որոշել է վերևում առաջարկված համայնքային ոլորտային ծրագրերի առաջնահերթությունները:

Ինչպես երևում է ՀԶՀԾ-ի 4-րդ բաժնի աղյուսակ 3-ից, համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը հնգամյա հատվածում կազմելու են հազար դրամ: Դա նշանակում է, որ համայնքի բյուջեի ֆինանսավորմամբ ՀԶՀԾ-ում հնարավոր է ներառել ծրագրեր միայն նշված գումարի սահմաններում:

Աղյուսակ 7. Համայնքի 2017-2021 թ.թ. բյուջեների մուտքերի և դրանց հաշվին կատարվող ընդհանուր ու ոլորտային ծրագրերի ծախսերի ցուցանիշների համեմատությունը և վերլուծությունը

Հ/հ	Ցուցանիշի անվանումը	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Համայնքի բյուջեի ընդհանուր մուտքերը*, այդ թվում՝	30964,9	33956,3	36327,7	36327,7	36327,7	36337,7
1.1	Վարչական բյուջեի ընդհանուր մուտքերը	29329,0	33308,7	33327,7	33327,7	33327,7	33337,7
1.2	Ֆոնդային բյուջեի ընդհանուր մուտքերը, այդ թվում՝	6953,2	647,6	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը	5306,7	204,5	0	0	0	0
2.	Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերի ծախսերը, այդ թվում՝	34556,7	28832,7	18286,5	18286,5	18486,5	18686,5
2.1	Ընթացիկ ծախսեր	28046,6	33308,7	26222,9	26222,9	26222,9	26232,9
2.2	Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսեր	6510,2	647,5	3000,0	3000,0	3000,0	3000,0
3.	Համայնքի բյուջեի պահուստային ֆոնդ, այդ թվում՝	29,9	1700,7	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0
3.1	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդ	29,9	1700,7	2000,0	2000,0	2000,0	2000,0
3.2	Ֆոնդային բյուջեի պահուստային ֆոնդ	0	0	0	0	0	0

հազ. դրամ

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր մուտքերի մեջ

**Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝
քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ**

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերից (գլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ, քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն) կա միայն քաղաքաշինական կանոնադրությունը:

Քանի որ «Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծման (մշակման) պատվիրատուն համայնքն է, ժամանակահատվածում նախատեսվում է համագործակցություն ծավալել Հայաստանում գործող նախագծային ինստիտուտների հետ՝ համայնքի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների նախահաշիվները, համայնքի բյուջեով նախատեսելու համար:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2020-2024թ.թ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, անտառային և ջրային տարածքների, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, զերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- սահմանել վերահսկողություն համայնքի բնակավայրերի ջրամատակարարման ջրային ավազաններում՝ արգելելու անասունների մուտքն ավազաններ, կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում,
- յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել «Մաքուր համայնք» կարգախոսով 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության, ծառատնկման աշխատանքներ, դրանց ներգրավելով նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Սնայած ՀՀ գործող օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում առայժմ պարտադիր լիազորություններ գրեթե չունեն, այնուամենայնիվ հաշվի առնելով, որ 2019 թվականի սեպտեմբերի 29-ին ՀՀ կառավարության որոշմից հավանության է արժանացել ՀՀ 2016-2025 թվականների տարածքային զարգացման ծրագրավարությունում ամրագրված մոտեցումները, ինչպես նաև այն հանգամանքը, որ համայնքի ՏԻՄ-երը արհեստագրված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավման և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման և ներդրման բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը, և, այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված՝ 2019-2024թ.թ. ընթացքում իրականացվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- ըստ ամենայնի աջակցել համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկություններին՝ աստիճանաբար ընդլայնելու արտադրության ծավալները և ավելացնելու աշխատատեղերի քանակը,
- աջակցել համայնքում նոր արտադրություններ և աշխատատեղեր ստեղծելու նախաձեռնությունն ցուցաբերող գործարարներին՝ տրամադրելով նրանց գործունեություն իրականացնելու համար համայնքային սեփականություն հանդիսացող գույքի վարձակալման, տեղական տուրքերի և վճարների գծով արտոնություններ,
- համայնքում խթանել գյուղատնտեսության, անասնապահական և թռչնապահական մթերքների (մասնավորապես՝ գյուղմթերքի, կաթի, մսի, ձվի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծումը, գործարկումը և զարգացումը,
- համայնքում կազմակերպել և աստիճանական զարգացնել տնային պայմաններում բնական հյութերի արտադրությունը և իրացումը,
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը,
- աստիճանաբար նորոգել և բարեկարգել միջհամայնքային ճանապարհները և փողոցները, անցկացնել արտաքին լուսավորության համակարգեր, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանը և բիզնեսի զարգացմանը:

Աղետների ռիսկի կառավարման հիմնական մոտեցումներ

Համայնքում աղետների ռիսկի կառավարմանն ուղղված՝ 2019-2024թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի աղետների ռիսկերի կառավարման հարցերում շարունակել համագործակցությունը հանրապետական համապատասխան մարմինների հետ՝ մասնավորապես ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության հետ,
- ՀՀ կառավարության 2012 թվականի հոկտեմբերի 25-ի N 1351-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարություն ներկայացնել սեյսմիկ ռիսկի գնահատման աշխատանքների հայտ, որի արդյունքում պետք է կազմվի համայնքի սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քարտեզը,
- համայնքի բնակչության իմացության, հմտությունների, գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և համայնքում առկա ռեսուրսների բացահայտում, որոնք հնարավոր է ուղղել աղետների ռիսկի նվազեցմանը նպաստող համայնքահեն միջոցառումների պլանավորմանն ու իրականացմանը,
- համայնքի խոցելիության և կարողությունների գնահատում, ներառյալ այդ գործընթացի կազմակերպման և իրականացման խմբի ձևավորումը, նախապատրաստական աշխատանքները, տվյալների հավաքագրումը և հետազոտումը՝ համապատասխան գործիքների և մեթոդների ընտրությամբ, վերլուծական աշխատանքների իրագործումը՝ յուրաքանչյուր փուլում ձեռնարկվող քայլերի և ակնկալվող արդյունքների ամրագրմամբ և ձևակերպմամբ,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման գործողությունների և միջոցառումների պլանի կազմում և իրականացում,
- բերքի պահպանման նպատակով բնակավայրերում հակակարկտային կայաններ տեղադրելու միջոցառումների ձեռնարկում՝ ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից (պետություն, միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր ներդրողներ) անհրաժեշտ միջոցների հայթայթում,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված՝ 2020-2024թ.թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները և միջոցառումները՝

- համայնքի սեփականություն համարվող կոմունալ ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, ըստ հնարավորությունների՝ նորոգում և զարգացում,
- համայնքի կոմունալ տնտեսության աշխատանքի կազմակերպում,
- վերահսկողություն համայնքի բնակչությանը պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մասնավոր կազմակերպությունների կողմից մատուցվող կոմունալ ծառայությունների (գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, բնակավայրի բարեկարգում և կանաչապատում և դրանց պահպանում և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման նկատմամբ,

Տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցությանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի բնակչության իրազեկվածության բարձրացում՝ ՀՀ տեղական ինքնակառավարման ոլորտի օրենսդրության և համայնքի ՏԻՄ-երի գործունեության վերաբերյալ ,
- համայնքի կարիքների և հիմնախնդիրների պարբերական քննարկում, վերլուծում և գնահատում՝ ֆոկլուս-խումբ քննարկումների, համայնքային հանդիպումների, ժողովների և բնակիչների հետ անմիջական շփումների և երկխոսությունների միջոցով,
- բնակիչների ներգրավում համայնքի բյուջեի և զարգացման ծրագրերի մասնակցային պլանավորման, իրականացման, մշտադիտարկման և գնահատման գործընթացներում,
- համայնքի բնակիչների շահերի պաշտպանություն և համախմբում՝ համայնքի որոշակի խնդիրների լուծման, հանրային ծառայությունների մատուցման շուրջ,
- համայնքի ՏԻՄ-ի (ղեկավար, ավագանի), աշխատակազմի, ակտիվ բնակիչների շարունակական կրթում և վերապատրաստում տեղական ինքնակառավարմանը բնակչության մասնակցության բնագավառում:

7. ԵԶՐԱՓՈՒԿՈՒՄ

Այսպիսով, համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագիրը հիմք կհանդիսանա համայնքի տարեկան ծրագրերի և բյուջեների մշակման աշխատանքները կազմակերպելիս: Անցյալ տարիների փորձը ցույց տվեց, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինների արդյունավետ աշխատանքը մեծապես կախված է բյուջետավարման գործընթացի ճիշտ կազմակերպումից:

Շատ կարևոր է եկամուտների աղբյուրներ գտնելը, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ հավաքագրման կազմակերպումն ու նպատակային օգտագործումը:

Ելնելով համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի ռազմավարությունից և ընդհանուր նպատակներից, համայնքապետարանի աշխատակազմը մշակում է կոնկրետ ծրագրեր, որոնցով կարելի է հարց ներկայացնել հանրապետական բյուջեից ներդրումներ ստանալու համար, փնտրել ինվենստիցիաների նոր աղբյուրներ, ներգրավել բնակիչների սեփական միջոցները, տարբեր սոցիալական հիմնադրամների միջոցները: